

KOBZAR

SİYASİ, TOPLUMSAL VE DİNİ ŞİİRLER

TARAS ŞEVÇENKO

BEYOĞLU KİTABEVİ
48

KOBZAR
SİYASİ, TOPLUMSAL VE DİNİ ŞİİRLER
TARAS ŞEVÇENKO

Özgün Adı
Кобзар

Türkçesi
Olga Bayraktar

Yayın Yönetmeni
Hikmet Akyüz

Editör
Hasan Aksakal

Son Okuma
Bilal Sadi

Grafik Tasarım
Mehmet Ali Varış

© Beyoğlu Kitabevi, 2025

ISBN 978-625-97036-8-8

1. Baskı: Kasım 2025

Kitabın tüm yayın hakları Beyoğlu Kitabevi'ne aittir.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında,
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz.
Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

BEYOĞLU KİTABEVİ
Akyüz Kitap Yayıncılık Nakliyat San. ve Tic. Ltd. Şti.
Çatmamescit Mah. Camadan Sokak No: 25/3
Beyoğlu / İstanbul
Tel. (507) 858 35 06
www.beyoglukitabevi.com
Sertifika No: 27977

Baskı
Uzunist Dijital Matbaa A. Ş.
Akçaburgaz Mah. 1584 Sok. No:21 Esenyurt / İstanbul
Tel. (0212) 945 48 42
Matbaa Sertifika No: 68922

KOBZAR

SİYASİ, TOPLUMSAL VE DİNİ ŞİİRLER

TARAS ŞEVÇENKO

TÜRKÇESİ

OLGA BAYRAKTAR

TARAS ŐEVŐENKO

Taras ŐevŐenko, Ukrayna milli kimliğinin kurucu Őairi ve modern Ukrayna edebiyatının en etkili figürüdür. 1814'te serf bir ailenin çocuğu olarak doğdu; erken yaŐta hem ailesini hem özgürlüğünü kaybetti. ReŐim yeteneği keŐfedilince St. Petersburg'daki aydın çevrelerin desteğiyle 1838'de serflikten kurtuldu ve İmparatorluk Sanat Akademisinde eğitim aldı. İlk Őiir kitabı *Kobzar* (1840), Ukrayna dilini edebi bir düzeye taŐıyarak hem romantik hem politik bir manifesto etkisi yarattı. ŐevŐenko'nun Őiirleri, sömürgeci Rus yönetimi altında ezilen halkın tariŐsel hafızasını, özgürlük arzusunu ve toplumsal adalet idealini dile getirdiği için ölümsüzleŐti. 1847'de Kiril-Metodi KardeŐliĐi Cemiyetiyle iliŐkisi nedeniyle tutuklandı, sürgüne gönderildi ve yazı yazması yasaklandı; buna rağmen yaratıcı üretimini sürdürdü. 1857'de  zg r bırakıldıktan sonra yeniden Ukrayna'ya giriŐine izin verilmedi ve o da St. Petersburg'a döndü, bu dönemde kültürel-ulusal uyanışın simgesi h line geldi. 1861'deki ölümünden sonra ŐevŐenko, etkili bir Őair olmanın çok ötesine geçerek, Ukrayna'nın dilini, tarihini ve bağımsızlık bilincini kuran bir "milli peygamber" olarak anılmaya devam etti.

OLGA BAYRAKTAR

1972'de Kırım'da, Simferepol yakınlarındaki Lazarivka'da doğdu ve Taras ŐevŐenko  niversitesinde doğa bilimleri öğrenimi gördü. 1997'de ailesiyle beraber yerleŐtiĐi İstanbul'da yeminli tercümanlık ve turizm daniŐmanlıĐı yapıyor.

İÇİNDEKİLER

On Dokuzuncu Yüzyılın
Peygamberane Şairlerinden Biri
Olarak Taras Şevçenko: Romantik
Milliyetçilik, Kolektif Hafıza ve
Ukrayna Milli Kimliğinin İnşası
Hasan Aksakal

7

KOBZAR

Yayına Hazırlayanın Notu

25

Vasiyetim

27

On Birinci Mezmur Üzerine

30

Dua I

33

Dua II

34

Dua III

35

Dua IV

36

Efendiye

38

Rahibeler Kasidesi

39

İkonakırıncılar

41

Çerkeslere

42

Zenginlere Ve Asillere

46

Çerkeslere Yeniden

47

Jacques de Balmont'a

48

Köle Kadının Rüyası

50

Duygusal İdil Yazarlara

53

Bir Sürgün Şiiri

58

Özgürlük Anıları

65

Bir Sürgünün Anıları

69

Ruhun Ölümü

71

Sürgün Kasidesi

74

Bir Rüya

76

Dağların Ardında Dağlar

87

Ölülere, Dirilere ve Doğacaklara

Ukraynalı Yurttaşlarıma

– Yurdumda ve Gurbet Elde –

Dostluk Mektubum

92

Hamaleia

111

Taras'ın Gecesi

121

ON DOKUZUNCU YÜZYILIN PEYGAMBERANE ŞAİRLERİNDEN BİRİ OLARAK TARAS ŞEVÇENKO: ROMANTİK MİLLİYETÇİLİK, KOLEKTİF HAFIZA VE UKRAYNA MİLLİ KİMLİĞİNİN İNŞASI

HASAN AKSAKAL*

Bu makale, Taras Şevçenko'yu (1814–1861) yalnızca Ukrayna edebiyatının kurucu figürü ya da modern ulusal uyanışın simgesi olarak değil, on dokuzuncu yüzyıl romantik milliyetçiliğinin en özgün, en keskin ve en “peygamberane” seslerinden biri olarak konumlandırmayı amaçlıyor. Şevçenko, çağdaşı şairler arasında yalnızca şiirsel ustalığıyla değil, kurduğu metafizik-politik tahayyülün radikalliği, halkın acısını kolektif bir etik programa dönüştüren poetik enerjisi ve Ukrayna'nın milli kimliğini kurucu biçimde şekil-

* İZÜ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi, siyasi düşünceler doçenti.

VASIYETİM

Ben öldüğümde—
Unutmayın—
Koyun beni sessiz bir mezara;
Bozkırın özgürce uzandığı,
Tatlı Ukraynamın
Yüreğime nakşolmuş toprağına.

Çayırların yeşil döşemesinin
Ortacığında
Görünsün Dnipro'nun suları,
Duyulsun gürleyişi—
Yüce bir kudretinki gibi.

Bir gün Ukrayna'nın suları
Denizlere doğru akarken
Düşmanın kanını da sürükler giderse—
İşte o zaman
Külümün durduğu yerde
Kalamam ben artık.

Çimenleri, tepeleri bırakır,
Uçarım;
Tanrı'nın tahtına çıkarım,
Orada yakarırım dualarımı;
Ama o ana dek
Tanrı'yı tanımam ben.

Ve siz—
Mezarımın çevresinde durduğunuzda,
Çabuk olun,
Yırtın zincirlerinizi!

Düşman kanıyla ıslanmış toprakta
Ancak o zaman doğacak
Sizin güzel özgürlüğünüz.

Ve o vakit filizlenecek
Büyük bir kardeşlik,
Yeni ve özgür bir aile.

İşte o zaman—
Şanlı özgürlüğünüzün içinde—
Arada bir, nazıkçe,
İnce bir sevgiyle
Benden de söz edin.

ON BİRİNCİ MEZMUR ÜZERİNE

Ey merhametli Tanrım—
Ne kadar az
iyi insan kaldı yeryüzünde.

Bak, her biri yüreğinde
ötekine tuzak kuruyor.

Ama sözleri ne kadar süslü,
dudakları bal gibi;
Öperler—ve beklerler
kardeşlerinin ne zaman
mezara düşeceğini.

Ama Sen, ey Rabbim,
kapatırsın o kötü ağızları;
O büyüklenerek konuşan
dilleri susturursun—
şöyle der onlar:

“Biz kim miyiz?
Öyle sıradan değil!

Sözümüz, aklımız
ne kadar yücedir!
Kimmiş o Rab
düşüncelerimizi, sözlerimizi
bize yasaklayacak?”

Ve Rab onlara şöyle diyecek:

“Ben bugün kalkacağım—
Zincire vurulmuş halkım için,
Benim o yoksul,
alçakgönüllü kullarım için;
Onları yücelteceğim.
Küçük, dilsiz birer kul olsalar da
Üzerlerine
Kendi Sözümü muhafız koyacağım.”

Sizin düşünceleriniz—
ayaklar altında ezilen ot gibi
yok olup gidecek.

Sözleriniz de öyle—

Ama Senin sözlerin, ey Rab,
ateşte yedi kez arıtılmış
dövülmüş gümüş gibidir.

Ey Tanrım,
kutsal sözlerini
tüm dünyaya saç;
Ki Senin küçük ve yoksul kulların
Dünyada mucizelere
inanabilsin.

DUA I

Dünya halklarını vergilere boğan
çarlar ve krallar için—
onlara ver altın, gümüş,
ve iyi dövülmüş zincirleri.

Çalınmış topraklarda
çalışan başlara, çalışan ellere
sabır ve güç ver.

Ve bana, Tanrım,
bu hüznü dünyada
yalnızca sevgi ver—
kalbin cennetini yanı,
istemem başka hiçbir şeyi.